

Joana Hurtado Matheu

Paraules d'amor, ni senzilles ni tendres

Hi ha una artista capaç de fer-te dubtar de tot. Fins i tot del que no saps. Núria Güell, especialista a subvertir les convencions morals del nostre temps, presenta un projecte sobre les contradiccions d'estimar en la societat contemporània. *Paraules d'amor. Un assaig sobre les passions*, encara en procés, parteix d'una acció realitzada al TNC l'abril del 2024, una lectura d'històries d'amor escrites i llegides per persones que al·leguen haver matat, agredit o arriscat la vida en nom de l'amor. O de certa noció d'amor que es confon amb el seu revers i que Güell divideix en nou tipus: l'amor romàntic des de la víctima i el botxí, l'amor a la guerra o a les armes, l'amor a Déu, a la llibertat, a la revolució social, a la pàtria, al pare i al poble.

Per primera vegada Güell se servia de la maquinària teatral, allà on més fàcilment es (con)fon la representació i la realitat, per aconseguir dos dels seus màxims objectius: treballar amb cossos i vides reals i posar-los al mateix nivell. Amb una posada en escena d'una austeritat contundent —taula, paper i micròfon—, sense decorat, vestuari ni maquillatge, els nou protagonistes, no actors, llegien els seus relats amb presència de l'escenògraf, Mike Brooks, i de l'artista, que els hi entregava el text o els trucava, mentre una forta il·luminació a escenari i platea ens igualava.

Al final, una projecció amb els seus noms i la descripció dels seus actes ens revelava que tots havien estat o estaven a la presó, condemnats de 4 a 2.111 anys per motius com violència de gènere, pertinença a organització terrorista o antifeixista, tinença d'armes i explosius, assalt a mà armada, atemptat moral, homicidi i/o assassinat d'una o més persones. Tots, excepte dos, la supervivent d'una relació i el franc tirador, que fins i tot havia cobrat per haver matat. Si les lectures en nom propi havien estat colpidores, la lectura muda d'aquests crèdits obria un silenci que deixava un gran interrogant: on queda l'amor?

De la mateixa manera que les paraules creen realitats —dir *t'estimo* o *sí, vull* té un impacte directe sobre la gent—, les representacions culturals han creat un ideal d'amor que prenem per real. De la mitologia a la filosofia, de la literatura al cinema, el discurs amorós que hem heretat, basat en l'amor romàntic, és una construcció que legitima i perpetua dinàmiques violentes. «Les fonts de l'amor es poden renovar? Quina responsabilitat té la cultura?» pregunta incisiva l'artista. Güell aprofundeix i remena en les paradoxes de l'amor igual que s'endinsa i fa saltar totes les fissures de la institució, sigui penitenciària o cultural, per fer emergir tot allò d'irracional i social que s'amaga i alhora fonamenta tant la violència masclista com el malestar de la cultura.